

เป็นบาปไหม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันข้อ ๖๕๕. นะ

ถาม : ๖๕๕. เรื่อง “ถือว่าบาปไหมครับ”

หลวงพ่ : เขาถาม “ถือว่าบาปไหมครับ” เขาถือว่าเขาเป็นคนไร้เดียงสาไป

ถาม : กราบเรียนพระอาจารย์สงบ คือผมมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องเงินครับ เรื่องมีอยู่ว่า ปีที่แล้วผมไปบวชที่วัด วันที่บวช หลังจากทำพิธีเสร็จ ญาติโยมก็ทำบุญพระใหม่โดยการนำเงินใส่บาตร หลังจากนั้นทางบ้านก็เก็บเงินไว้

พอผมสึกออกมา ทางบ้านก็นำเงินมาให้ประมาณ ๓๐,๐๐๐-๔๐,๐๐๐ บาท ตอนแรกคิดว่าจะถวายวัดทั้งหมด แต่มาคิดอีกที วัดที่ผมบวชเป็นวัดใหญ่ที่ไม่ขัดสน ผมจึงนำเงินนั้นทยอยทำบุญที่ต่างๆ เช่น โรงพยาบาลสงฆ์ สถานที่เลี้ยงเด็กกำพร้า หยอดตู้ตามวัดต่างๆ ผมไม่แน่ใจว่าทำถูกไหมครับ ผมเข้าใจว่าเงินนั้นเป็นของผม เอาไปทำอะไรก็ได้ หรือว่าเงินนั้นจะต้องให้วัดครับ เพราะญาติโยมทำให้วัด อย่างนี้ต้องใช้หนี้สงฆ์ไหมครับ?

หลังจากทำบุญต่างๆ แล้ว มันมีใบเสร็จมา ผมก็นำไปลดหย่อนภาษี ก็เลยได้เงินกลับมาอีกรอบ ก็เอาไปทำบุญต่อ คราวนี้ไม่ได้ทำทั้งหมดครับ อย่างนี้ต้องใช้หนี้สงฆ์ไหม?

หลวงพ่ : คำว่าสงฆ์ เห็นไหม เวลาทำสังฆทานเป็นของสงฆ์ ฉะนั้น คำว่าบุคคล คำว่าบุคคลนี้เขาไม่มี ทำเป็นของพระคือของพระ พระก็คือบุคคล เพราะว่ามีคณะอุโบสถ

ขณะอุโบสถ สังฆอุโบสถคือสงฆ์ ถ้าเราถวายผ้าป่าเป็นของของสงฆ์ ต้องให้สงฆ์เป็นผู้รับ

ฉะนั้น เวลาถวายผ้าป่า ถ้าสงฆ์นั้นตั้งบุคคลตัวแทนเป็นผู้รับ นี่เป็นของของสงฆ์ สีละวันตัสสะ, สังฆตัสสะ เห็นไหม สีละวันตัสสะ เขาพยายามจะบอกสีล ผู้ทรงศีล ฉะนั้น อย่างนี้มันเป็นคำบาลีที่เราแต่งกันขึ้นมา

ฉะนั้น คำว่า “บาปไหมครับ?”

ถ้าทำผิด บาปหมด ถ้าทำถูก เห็นไหม มันมีลูกกับผิดใจ ถ้าทำถูกมันก็ไม่บาป แต่ ถ้าทำผิดมันก็บาปแน่นอน เขาถามว่า “บาปไหมครับ?” เราจะบอกว่าอย่างนี้ก่อน บอกว่า เวลาผมบวชพระ เขาทำบุญกับพระใหม่ การทำบุญกับพระใหม่ เห็นไหม โดยสังคัมสงฆ์ สงฆ์เข้าใจว่าพระบวชใหม่เป็นที่สะอาดบริสุทธิ์ ทุกคนอยากทำบุญด้วย

ทีนี้การทำบุญด้วย เวลาถ้าไปในสังคัม คุณิพระปฏิบัติ คือว่าผู้ที่บวชขณะปฏิบัติ นี่พระเขาไม่รับตั้งค์ ทีนี้เขาไม่รับตั้งค์ เวลาเขาทำบุญกับพระใหม่ เขาทำบุญผ่านการก สงฆ์ ผ่านไวยาวัจกร เขาให้ไวยาวัจกร อย่างนี้ถูก แต่ถ้าเป็นพระบวชใหม่ บางสังคัมพระ เขาจับกันเอง พระเขาจับกันเอง อย่างนั้นถึงว่าผิด ถ้าผิด เห็นไหม มันอยู่ที่ว่าบาปหรือไม่ บาป มันอยู่ที่ถูกหรือผิด

แต่ถ้าทำบุญโดยพระปฏิบัติ พระที่ธรรมวินัยเขาถือ นี่ทำบุญกับพระใหม่ แต่ก็ ทำบุญผ่านใจ ทำบุญคือว่าพระไม่รับเงินรับทอง แต่ทำบุญกับใครล่ะ? ทำบุญกับการก สงฆ์ ผู้ที่เป็นไวยาวัจกร ที่ไปกับพระแล้วรับแทน รับไว้ใจ รับไว้ ถ้าอย่างนี้มันถูก ถ้าถูก แล้วทำต่อไป เขาบอกว่าไม่มีฯ มันเป็นของสงฆ์หมด พระก็คือพระ คนก็คือคน

อ้าว ในพระไตรปิฎกนะ เทวทัตไปของคัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ให้พระไม่ฉันเนื้อสัตว์ ให้พระอยู่โคนไม้ ห้ามพระรับภินิมิตต์ ห้ามรับภินิมิตต์ ห้ามฉันเนื้อสัตว์ ห้ามอยู่กุฎิ ให้อยู่โคนไม้ แล้วอีก ๒ ข้อจำไม่ได้ มี ๕ ข้อ พระพุทธเจ้าไม่อนุญาติสักข้อ พระพุทธเจ้าบอกว่าเนื้อสัตว์ ถ้าเป็นเนื้อสัตว์ที่บริสุทธิ์

เนื้อสัตว์บริสุทธิ์ได้หรือ? เนื้อสัตว์ก็คือเนื้อสัตว์ เนื้อสัตว์บริสุทธิ์ได้อย่างไร? เนื้อ ๓ อย่าง ๑. ไม่ได้เห็น ๒. ไม่ได้ยิน ๓. ไม่ได้ฟัง ๓. ไม่รับรู้ เขาทำกัน ในสังคัมปัจจุบันนี้ คุณิ

ทางโลกเขาประกอบสัมมาอาชีพะกัน เขาประกอบธุรกิจกัน เขาทำธุรกิจของเขา เขาทำธุรกิจแล้วเขาขายให้ใครล่ะ? เขาขายให้สังคมต่างหากล่ะ แล้วสังคมไปซื้อสิ่งนั้นมาถวายพระนี่ พระรู้เรื่องอะไรด้วย?

ถ้าสังคมไหน เออ ถ้าบอกว่าเครื่องไทยทาน เครื่องสังฆทาน เขาเจาะจงขายให้พระ เออ นั่นพระมีส่วน แต่นี่มันไม่มีหรอก เนื้อ ๓ อย่าง หมายถึงว่าความสะอาดบริสุทธิ์ คือว่าไม่รับรู้ ไม่รู้เรื่องอะไรทั้งสิ้น มันเป็นเรื่องของสังคม สังคมหนึ่ง แล้วเขาไปแสวงหาสิ่งนั้นมาถวายพระ เนื้อ ๓ อย่าง เห็นไหม แต่พระเทวทัตบอกว่าห้ามฉัน เนื้อสัตว์ ห้ามฉันเนื้อสัตว์ ไม่ให้ฉัน ไม่ให้ทำอะไรเลย พระพุทธเจ้าไม่อนุญาต ไม่อนุญาตเพราะบอกว่าไอ้ฉันมันเถรตรงเกินไป

คำว่าเถรตรงเกินไป นี่เกร็ง ทำสิ่งใดไม่ได้หรอก ธรรมะของพระพุทธเจ้าไม่มี ธรรมะของพระพุทธเจ้านะมันมีธรรมและวินัย ธรรมวินัยคือนิติศาสตร์กับรัฐศาสตร์ นี่ การปกครอง เห็นไหม การปกครองต้องมีกฎ กฎนี้แหละ กฎหมายทำให้สังคมทุกสังคมมันคง กฎกติกาอันหนึ่งนะ การที่ว่าสังคมมีการกระทบกระทั่งกัน แล้วมันเป็นสิ่งที่สุคติวิสัย บางอย่างมันสุคติวิสัยนะ กฎหมายตัดสินไม่ได้

นี่กฎหมายมันเขียนไว้เลยนะ ภาษากฎหมายเราไม่รู้ ที่ว่าลูกห้ามฟ้องพ่อแม่ กฎหมายเขียนไว้เลย กฎหมายพุทธนี่นะ นี่สังคมไทย ลูกห้ามฟ้องพ่อ ฟ้องแม่ ในกฎหมายเขียนไว้เลย ห้ามเด็ดขาด ลูกฟ้องพ่อแม่ไม่ได้ เห็นไหม เพราะอะไร? เพราะว่าการสังคมของพุทธใช่ไหม? ที่ว่าพ่อแม่มีบุญคุณ ลูกห้ามฟ้องพ่อแม่ ในสังคมเรียกคดี อุทลุม เราเคยอ่านเจออยู่ ห้ามฟ้อง กฎหมายฟ้องไม่ขึ้น ลูกฟ้องพ่อแม่ไม่ได้ นี่กฎหมายพุทธเห็นไหม นี่กฎกติกาทำให้สังคมมันคง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าถ้าเราทำถูก เราทำถูกมาตั้งแต่ต้น ทำถูกตั้งแต่ต้นหมายถึงว่าถ้าพระเวลาบวชพระใหม่ เขาทำบุญกับพระใหม่ พระใหม่ไม่รับรู้ ไอ้ฉันมันน่าจะเป็นอย่างนั้น เพราะอะไร? เพราะเขาบอกว่าบวชใหม่ แล้วเขาทำบุญกับพระใหม่ แต่โดยเขาใส่บาตร อันนี้ประสาเราว่าเราไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ ฉะนั้น พอเราไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ที่มีการกระทำ เราจะตัดสินว่าผิดหรือถูก เพราะเราไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์นี้เราไม่เห็น เราไม่รู้ว่าเหตุการณ์นั้นเขาทำกันอย่างไร?

ฉะนั้น เวลาคนที่ทำแล้วเสียใจภายหลังถามมา พอถามมาเราก็ต้องพูดถึงว่าสังคมของพระป่า สังคมของพระป่านะ พระป่ามีทั้งธรรมยุติและมหานิกาย มหานิกายที่เป็นพระปฏิบัติเขาก็ไม่รับตั้งคั้งนั้นแหละ นิมหานิกายปฏิบัติก็มี มหานิกายไม่ปฏิบัติก็มี ธรรมยุติปฏิบัติก็มี ไม่ปฏิบัติก็มี แต่ธรรมยุติส่วนใหญ่แล้วไม่รับตั้งคั้ง ส่วนใหญ่จะบอกว่าทั้งหมดเลย ธรรมยุตินี้ โคนนโยบายของธรรมยุติไม่รับตั้งคั้ง แล้วมันก็ไปตรงกับพระไตรปิฎก

จะบอกว่าตรงกับพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกบัญญัติไว้ แล้วพระต้องทำอย่างนั้น นี่สังคมอื่นเราไม่พูดถึง เราพูดถึงสังคมปฏิบัติ แล้วสังคมปฏิบัติ สิ่งนี้ เห็นไหม โดยที่ว่าเขาทำบุญกับพระใหม่ แล้วพระใหม่ไม่รับรู้อะไรเลย แล้วเราสึกมาแล้วมีเงินมา เงินนั้นเป็นการทำบุญกับพระใหม่ พระก็คือพระ บุคคลก็คือบุคคล เป็นสิทธิ์ของคนนั้น คนนั้นไปทำอะไร เราจะไม่บอกว่ามีผลในทางลบหรือ

ไม่มีผลในทางลบเพราะอะไร? เพราะว่าหนึ่งใจเราปรารถนาดีอยู่แล้ว เรามาบวชพระใหม่? เราก็ทำบุญกับพระใหม่ แล้วสังคมเขาบอกพระใหม่ นี่เพิ่งออกมาจากโบสถ์ มันสดๆ ชิงๆ ไม่ได้ทำความผิดอะไรได้เลย มันบริสุทธิ์ สังคมไทยเขาถือกันอย่างนั้น เวลาพระใหม่ออกจากโบสถ์มานะ แหม ทำบุญกันใหญ่เลย เพิ่งบวชมาใหม่ๆ ยังไม่ทำอะไรผิดเลยใจ เขาถือว่ามันสะอาดบริสุทธิ์ นี่คือความเชื่อ

ทีนี้พอทำบุญกับพระใหม่ใช่ไหม? เขาทำบุญกับพระใหม่ แล้วพระใหม่สึกออกไปไม่รับรู้อะไรเลย แล้วถึงเอาเงินนี้ไปทำบุญต่อ ไปทำบุญต่อคือไปทำโรงพยาบาล สงฆ์ สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ไปทำบุญวัดต่างๆ มันก็เป็นเจตนาดีทั้งหมด ทีนี้เจตนาเป็นส่วนเจตนา ความผิดถูกมันเป็นความผิดถูก มันอยู่ที่ที่มา ที่มาว่าของนั้นมันถูกหรือผิด ถ้ามันถูกมันก็ถูกหมด

ฉะนั้น “สิ่งใดทำขึ้นมาแล้วผิดพลาด สิ่งนั้นไม่ดีเลย” แต่ถ้าสิ่งที่เราทำมาแล้วมันดี มันดีมันก็จบกัน

ฉะนั้น ทำดีมาแล้ว คนเราเห็นไหม คุณ คนมาก ผู้ปฏิบัติมากที่เคยทำผิดมาก่อน แล้วสำนึกได้ ทำได้มันก็เป็นความดี อริยวินัย ผู้ใดที่ผิดพลาดมาแล้ว ยอมรับความผิดของ

ตัวแล้วแก้ไข นั่นเป็นอริยวินัย เป็นอริยประเพณี ประเพณีที่ดี ฉะนั้น ถ้าเราศึกษาแล้ว เราเข้าใจแล้ว แล้วว่ามันจะเป็นบาปไหม?

เราพูดพันธ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ไม่ได้ เพราะว่าเราไม่รู้วามันที่ไปที่ไปมันเป็นอย่างไรมั้ย? หมายถึงว่าบวชในสายไหน ถ้าบวชในทางบ้าน ออกมามันก็รับตรงๆ นั่นละ อันนั้นแบบว่ามันผิดตามกฎหมายเลย แต่ถ้าเราบวชไปฝ่ายปฏิบัติ ออกมาแล้วเขาทำบุญกับพระใหม่ แล้วมีผู้รับไปอะไรไป เราไม่รู้เรื่องเลย สึกออกไปแล้วเราถึงไปเห็นว่าเงินอยู่ที่บ้าน มันคนละเรื่องกันนะ ถ้าถูกต้องมามันก็คือถูกต้อง คือว่าสิ่งนี้ก็จะไม่มีผลผิดกับเรา แต่ถ้าเราตัวเองอะไรเอง

มันอยู่ที่ที่มาไง อยู่ที่ที่มาว่ามันถูกหรือผิด แล้วถ้าที่มามันถูก มันก็ถูกต้องตั้งแต่ต้น ถูกตั้งแต่เริ่มต้น ท่ามกลาง ที่สุดมันก็ถูกหมดใช่ไหม? แล้วถ้าที่มามันผิดตั้งแต่เริ่มต้น เริ่มต้นผิดมันก็ผิดมาหมด ฉะนั้น เราไม่อยู่ในเหตุการณ์ เราได้เห็นแต่ตัวหนังสือนี้ เราถึงบอกว่าอยู่ที่ที่มา ถ้ามันถูกก็ถูกหมดแหละ บาปไหม? มันอยู่ที่ว่าผิดไหม? ถ้าไม่ผิดมันก็จบไป

ที่นี้กรณีนี้ หมายถึงว่านี่คือทำไปหมดแล้ว จะบาปหรือไม่บาปจะไปแก้ไขอะไรไม่ได้แล้ว มันเป็นอดีตไปแล้ว ฉะนั้น เป็นอดีตไปแล้ว เหมือนกับเราเป็นเด็กๆ เด็กน้อยทุกคนเวลาไปเรียนโรงเรียนประชาบาล ก็เก็บเล็กทุกอย่างในวัดนั่นแหละ เพราะเป็นเด็กไม่เข้าใจไง พอโตขึ้นมาคิดว่าสิ่งนั้นเป็นของๆ สงฆ์ พอของสงฆ์นี้รู้ว่าผิด ก็ไปทำผิดกรรม

อย่างเช่นเราไปวัดไปวา เห็นไหม เวลาออกจากวัดไป เศษดิน เศษหิน เศษอะไรที่ติดเท้าไป นั่นเขาว่าของสงฆ์หมดแหละ ฉะนั้น ถึงเวลาหน้าสงกรานต์ เขาถึงก่อเจดีย์ทราย ขนดิน ขนทรายเข้าไปคืนวัดไง เข้าไปคืนวัด นี่เขาป้องกันตรงนี้ไง นี่คือประเพณีของชาวพุทธ พอรู้อะไรถูก อะไรผิด นี่ผู้ที่บรรพบุรุษของเราวางประเพณีไว้เพื่อจะแก้สิ่งที่ผิดให้เป็นถูก สิ่งที่ดีคนละ ผิดโดยที่ว่ามีผู้ใหญ่เราจะรู้ว่าผิด แต่เด็กน้อยรู้ว่าผิดได้อย่างไร?

เด็กน้อย เด็กที่ไร้เดียงสา มาวัดก็พ่อแม่พามา เด็กน้อยมันจะรู้ถูก รู้ผิดไปได้ไหม? มันไม่รู้หรอก แต่มันทำก็ผิด ก็ถูกนั่นแหละ แต่พอเด็กน้อยทำไปแล้ว พอโตขึ้นมาก็เสียใจ เสียใจก็แก้ไข ย้อนกลับมารณนี้เหมือนกัน กรณีนี้ถ้าเราศึกษา เรารู้แล้วว่ามันถูก

มันผิด พอเรารู้ถูก รู้ผิด เราแยกถูก แยกผิดถูกต้อง เราจะเป็นนักปราชญ์ แล้วค่อยปฏิบัติ ไป สิ่งที่พลาดไปแล้วก็คือพลาดไป ถ้าพลาด แต่ถ้ามันถูกนะ เริ่มต้นถูกไม่พลาด เริ่มต้น มาถูกก็ถูกหมดแหละ

นี่พูดถึงเริ่มต้นมาถูก มันก็เหมือนที่ว่าเนื้อ ๓ อย่าง แล้วก็มีหาปเทศ ๔ สิ่งใดที่ พระพุทธเจ้าตรัสไว้แล้ว โลกเจริญรุ่งเรืองมาก โลกที่เจริญรุ่งเรือง มีเทคโนโลยีเจริญ ขึ้นมา สิ่งนั้นเข้าได้กับสิ่งที่พระพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้ ให้ถือว่าบัญญัติไว้ สิ่งใดที่ พระพุทธเจ้าไม่ได้บัญญัติไว้ แล้วโลกเจริญมาก ทุกอย่างเจริญมาก แล้วมันเข้ากับสิ่งที่ ไม่ได้บัญญัติไว้ ถือว่าไม่ได้บัญญัติ นี่มหาปเทศ ๔ ใจ เพราะพระพุทธเจ้าอนาคตังสญาณ รู้อนาคตจะเกิดอะไรขึ้น อนาคตจะเป็นอย่างไร? แล้วถ้าพวกเราสะอาดบริสุทธิ์ พวกเรา ตั้งใจทำคุณงามความดีก็คือความดี

อันนี้พูดถึงว่า “จะบาปไหมครับ?”

จะบาปไหมครับ? เขาว่านะ กลัวใจ นี่เพราะว่ากลัว นี่พูดไว้เป็นบรรทัดฐาน เพราะว่า ๑. เราไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ด้วย ๒. เพราะเริ่มต้นตอนรับ ตอนรับมันไม่รู้ว่าจะ รับมาอย่างไร? ถ้าตอนรับมันถูก มันก็ถูกมาหมด ถ้าตอนรับมาผิด มันก็ผิดมาหมด ถ้า ตอนรับมันถูกนะ ก็คือเราไม่ยุ่ง

ข้อ ๖๕๖. ไม่มี

ข้อ ๖๕๗. เขาถามมา แล้วเขายกเลิก ข้อ ๖๕๗. ถามมาแล้วยกเลิก

ถาม : ๖๕๘. เรื่อง “นั่งสมาธิแล้วตกภวังค์บ่อย แก้ไขอย่างไรครับ?”

ผมใช้วิธีนั่งภาวนาโดยกำหนดคำบริกรรมพุทโธ ๑ พุทโธ ๒ ไปเรื่อย ไม่นานคำ บริกรรมก็หาย พร้อมกับจิตดับไปหมด แต่คิดว่าไม่มีสติต่อเนื่องครับ จึงคิดว่าตกภวังค์ ประมาณ ๒ ชั่วโมงก็ถอนออกมา เป็นอย่างนี้เกือบทุกครั้ง มาอาทิตย์หนึ่งแล้ว ขอพระ อาจารย์เมตตาช่วยชี้ทางด้วย

หลวงพ่ : นี่เป็นเวลาอกพุทโธ ๑ พุทโธ ๒ เห็นไหม ไม่นานคำบริกรรมก็หายไป พร้อมกับจิตดับไป

ถาม : แต่คิดว่าไม่มีสติต่อเนื่องครับ จึงคิดว่า

หลวงพ่อบอก : แต่คิดว่า จึงคิดว่า นี่ยกผลประโยชน์ให้กับจำเลยทั้งหมด แต่คิดว่า หรือว่าจึงคิดว่า นี่มันตกแก้วแน่แน่นอนอยู่แล้ว เพราะทุกคนส่วนใหญ่แล้วจะเข้าข้างตัวเอง ฉะนั้นเวลามันตกแก้วไป คำว่าแก้วคั่นะ คำว่าแก้วคั่นะกับมิจฉาสมาธิ เห็นไหม เวลาเป็นสมาธิเป็นมิจฉาสมาธิ เวลาเป็นสมาธิไปมันยังเป็นมิจฉาได้

คำว่าตกแก้วไป แก้วคั่นกับจิตมันไม่เข้าถึงสมาธิ ถ้าแก้วคั่นกับจิตมันไม่เข้าถึงสมาธิ เวลาคนพุทธโศ พุทธโศเวลามันลงไป ลงไปแล้วนะ พอช่องทางมันเคยลงไปมันจะลงไปอย่างนั้น ต้องแก้ไข การแก้ไขนะ คุณใช้เวลาเราทำงาน ทุกคนเวลาทำงานกลับบ้านจะเครียด จะเหนื่อย จะล้ามาก แล้วพอนั่งภาวนาไปมันจะเกิดสภาวะแบบนี้ เพราะสิ่งที่เราทำสมาธิกัน เราสร้างปัญญากัน มันเป็นโลกุตตรปัญญา

คุณชีวิตประจำวันของเราที่ทุกข์มาก ทำสิ่งใดก็ทุกข์นะ แม้แต่เจริญรุ่งเรืองขนาดไหน จะมีความรุ่มเย็นเป็นสุขในทางโลกขนาดไหน จิตใจก็วิ่วแห่ว จิตใจก็เศร้าหมองในหัวใจของมันเอง ในหัวใจของมันเอง เห็นไหม เวลาเรามีใครมาปลอบใจ เรามีใครคุยเรื่องธรรมะกันมันก็สดชื่นดีมีค่า มันก็เฉพาะพักหนึ่ง นี่เราจะบอกว่าโลกียปัญญา ปัญญา มีเท่านี้

ฉะนั้น เวลาเราปฏิบัติไป เราตั้งสติ เราทำสมาธิขึ้นไปเพื่อจะมาถึงกว่านั้นไง เขาเรียกว่า “โลกุตตรธรรม โลกุตตรปัญญา” ปัญญาที่พ้นจากกิเลส ปัญญาที่พ้นจากโลก มันต้องมีความละเอียดลึกซึ้งกว่า ที่นี้พอลึกซึ้งกว่ามันคนละมิติไป เราจะบอกว่าคุณคนละมิติเลย มิติความคิดของเราเป็นมิติของโลก คือโลกียปัญญา มิติทางวิทยาศาสตร์ นี่โลกทั้งนั้นแหละ

ศาสตราจารย์ คีออคเตอร์ต่างๆ มันใช้ทางวิจัยต่างๆ มันเป็นปัญญาโลกหมดเลย ปัญญาโลกเพราะอะไร? ปัญญาโลกเพราะเกิดจากจิต จิตเป็นประธาน จิตเป็นคนคิดขึ้นมา นี่ปัญญาโลก แล้วถ้าปัญญาโลกนะ พอจิตเราทำความสงบ นี่ไงที่เราจะมาตกแก้วๆ เพราะจิตมันจะเข้าสู่สัมมาสมาธิ

ถ้าจิตมันเข้าสู่สมาธินะ ปัญญาที่เราคิดๆ กันอยู่นี้แหละ ที่ว่าเป็นศาสตราจารย์ คีออคเตอร์ต่างๆ ที่การคิดค้นคว้าอยู่นี้มันเป็นปัญญาทางโลกนะ ถ้ามีสมาธิมันจะปิ้ง!

ปัญญาแค่นี้มันเลยพระอรหันต์อีกนะ มันเลยพระอรหันต์เพราะอะไร? เพราะว่าปัญญา
อย่างนี้ ถ้ามีสัมมาสมาธิ สมาธิมันจะเห็นละเอียดกว่า ลึกซึ้งกว่า เหมือนตา ตานี้เชื่อโรค
มองไม่เห็นหрок ถ้าเข้ากล้องนะ เพาะเชื่อนี้ อู้อู อิบยับๆ เห็นไปหมดเลย เพราะเลนส์
เพราะกล้อง

จิต จิตที่มันสงบแล้วนะ จิตสงบถ้ามันมีสติปัญญาของมัน จิตมันมีสัมมาสมาธิ
พอมันคิดเรื่องปัญญามันสะท้อนหัวใจใจ พอมันเห็นเชื่อโรค มันเห็นถึงกิเลส มันเห็นนี้
มันสำรอก มันคาย พอมันคาย มันสำรอกออก นี่ไง ที่พูดนี้เพราะว่าถ้าจะเข้าสมาธิ สมาธิ
แก้กิเลสไม่ได้ แต่สมาธิ นี่สมาธิเกิดจากจิต แล้วถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิ มิจจาสมาธิ

มิจจา เห็นไหม คุณเขาทำคุณไสยกัน ที่เขาบอกว่าสมาธิตัวแข็งแรง สมาธิแล้วมัน
เป็นฌานโลกีย์ นั่นแหละมิจจาหมดเลย สิ่งที่เป็นมิจจา สมาธิเหาะเหินเดินฟ้า สมาธิรู้
วาระจิต นั่นมิจจาสมาธิ พระพุทธเจ้าไม่ปรารถนา พระพุทธเจ้าไม่ต้องการ แต่กิเลสมัน
ต้องการ พอคนทำสมาธิว่ากิเลสมันมีอยู่แล้วใช่ไหม? กิเลสมันชักนำไปทั้งนั้นแหละ
เพราะสิ่งนี้มันเป็นญาณใจ เป็นพลังงาน เป็นกำลัง

คุณคนเรา เวล่านักกีฬาฝึกซ้อมขึ้นมา โอ้อโฮ ฝึกมากเลยนะ บิ่งบิ่งๆ กำลังมัน
มหาศาลเลย นั่นละความฟิต ความฟิตนะ ถ้ามีทักษะ มีเทคนิค โอ้อโฮ นักกีฬาคคนนั้นจะ
เก่งมากเลย แหม ความฟิตนะ บิ่งบิ่งๆ เลย แต่วิ่งรอบสนามหอบอลไม่เจอ ทักษะไม่มี นี่ก็
เหมือนกัน พอเป็นสมาธิขึ้นมาแล้ว ถ้ามันออกนอกกลุ่มนอกทางนี้เป็นมิจจาหมดเลย แต่ถ้า
มันมีสัมมาสมาธิด้วย แล้วเกิดมีปัญญามันขึ้นมา มันจะเกิดขึ้นมา

ฉะนั้น สิ่งนี้มันจะมีคุณค่า พอมันมีคุณค่าปั๊บ พอเรากำหนดพุทโธ ๑ พุทโธ ๒
พุทโธ ๓ แล้วมันจะลงภวังค์

ถาม : คิดว่าไม่มีสติ จึงคิดว่ามันตกภวังค์

หลวงพ่ : (หัวเราะ) ถ้าคิดว่าเป็นถูกแล้ว ถ้าคิดว่ามันตกภวังค์แน่ๆ มันตกไปแล้วแหละ
แต่ตัวเองยังหวังสมาธิอยู่ ก็เลยคิดว่ามันน่าจะเป็นสมาธิ คิดว่ามันจะดีใจ ฉะนั้น ถ้ามันคิด
ว่าขาดสติไปแล้ว คิดว่าตกภวังค์ มันตกจนกลับมาแล้วค่อยมาคิดได้ ถ้ามันคิดได้แล้วเรา
แก้

เราจะบอกว่าแก่นะ คุณลิตของที่มันมีคุณค่าขนาดนี้ ฉะนั้น พอเราจะทำกันเราไม่เคย
 คำนึงกับมันไง เราคำนึงกับจิตสำนึกของเรา เราคำนึงกับความรู้สึกของเรา เรา
 คำนึง แต่พอมันจะเปลี่ยนอีกมิติหนึ่ง คือจะเข้าไปสู่อีกความรู้สึกหนึ่ง พอเข้าไปอีก
 ความรู้สึกหนึ่ง นี้ด้วยความว่ามันเข้าไปแล้วมันละเอียด เราเข้าไปถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้อง
 บ้าง แล้วถ้าเข้าไปแล้วนี่ชำนาญในวสี คนเข้าแล้วคนรักษาไว้ สมาธิจะมีกับเราตลอดไป

พอคนเข้าแล้ว นี่การเข้าเหมือนเข้าค่ายกลเลย อู๋ย กว่าจะเข้ามาได้นี้ อู๋ย หลุดมาได้
 อย่างไม่รู้ เวลาออกไปแล้วนะ โอ้อโฮ เวลาออกมานี้มันออกมาได้อย่างไรไม่รู้? จำ
 ไม่ได้ เข้าไม่ได้ไง นี่ไงสมาธิที่รักษากันไม่ได้ การไม่ชำนาญในวสี เห็นไหม เหมือนเข้า
 ค่ายกลนะ เวลาเข้าสมาธินี้อย่างกับเข้าค่ายกล กว่าจะพ้นค่ายกลออกมาได้ โห้ สมาธิ พอ
 มันเสื่อม โอ้ย ออกจากค่ายกลมา ไปไม่ถูกเลย

แต่ถ้าชำนาญบ่อยครั้งเข้า ชำนาญบ่อยครั้งเข้า แล้วเข้าออกจนชำนาญเหมือนก้าว
 ข้ามผ่านประตูเลย เหมือนก้าวข้ามนะแต่ไม่ใช่ เหมือนก้าวข้ามผ่านประตูเลย มีความ
 ชำนาญ พอมีความชำนาญขึ้นมา เห็นไหม นี่ไอ้สิ่งที่ว่ามันตกวงค์ โอ้ย มันเป็นเรื่องที่
 ทำไมเมื่อก่อนมันตกบ่อยเลย เดียวนี้เรารู้ทั้งหมดเลย ทำไมเดี๋ยวนี้ โอ้ย ห่างไกลเลย
 ห่างไกลกับความควบคุมของเราเลย เพราะอะไร? เพราะความชำนาญ แต่ถ้ามันยังไม่
 ชำนาญก็เป็นอย่างนี้แหละ

เราจะพูดให้ฟังอย่างนี้เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะว่าเวลามันตกวงค์อะไรนี้ ทุก
 คนจะเจอปัญหานี้หมดคนนะ ทุกคนเจอปัญหานี้หมดเลย เพราะอะไร? เพราะทุกคนมาจาก
 โลกียะ ทุกคนมาจากกิเลสหมด ทุกคนเกิดมามีกิเลสในหัวใจทั้งหมดเลย แล้วทุกคนจะ
 พลิกจากกิเลสมาเป็นธรรม นี่มันจะหนักหนาสาหัสสาครรจ์นะเวลาทำ แต่มันต้องทำ
 ทั้งนั้นแหละ

แต่เวลาถ้าคนชำนาญแล้วนะ คุณลิตก็พาที่มันชำนาญ มันเห็นเด็กใหม่ๆ ฝึกมันนั่ง
 หัวเราะนะ ทำไม เก๋ๆ กังๆ เนาะ แต่เมื่อก่อนก็เป็นอย่างนี้ เมื่อก่อนก็เป็นอย่างนี้ แต่เวลา
 คุชำนาญแล้วมองคนอื่นนะ โอ้ คนนั้นก็ไม่นัด เอ๊ะ คนนี้ก็เล่นไม่ถูก เก่งไปหมดเลย
 เพราะอะไร? เพราะเราผ่านมาแล้ว แต่ถ้าไม่ผ่านนะมันต้องมาอย่างนั้นแหละ มันต้องมา
 อย่างนั้น แล้วเราเป็นอย่างนั้นไง เราเป็นผู้ที่ฝึกหัด เราเป็นผู้ที่ฝึกหัด

ฉะนั้น ที่พูดให้ฟังนี่นะ พูดให้ฟังนี่ให้เห็นผลของมันไง ผลจากผู้ฝึกหัดนี้ อย่างหนึ่งนะ แต่ถ้าฝึกหัดพอมันได้แล้วมันไปอีกเรื่องหนึ่งนะ มันเป็นเรื่องหนึ่งเลย จิตดวงเดียวกันแหละ เห็นไหม หลวงปู่มั่นบอกว่า

“จิตดวงเดียวกันนี้ เทียบเกิด เทียบตาย ลึกๆ ลับๆ ไป จิตดวงนี้”

แล้วจิตดวงนี้ถ้าไม่ได้ฝึก ไม่ได้หัดก็ไม่ได้ นั่งกันอยู่นี่ไม่ได้ฝึก ไม่ได้หัดใจ แล้วเราก็จะมาฝึก มาหัดกันไง แล้วมาฝึก มาหัดนี่อยู่ นิพพานสุขมาก สมาธิสุขมาก แล้วเราปฏิบัติร้อนตายเลย นั่งสมาธิจนกันพอง แล้วมันสุขที่ไหนวะ? แต่ถ้ามันลงสมาธิแล้วมันสุขจริงๆ เห็นไหม แต่มันแลกมาด้วยความเพียรไง มันแลกมาด้วยความตั้งใจของเราไง มันแลกมากับความจริงจังของเราไง มันมาจากไหน? ธรรมะมันมาจากไหน? ธรรมะมันมาจากความเพียรชอบนี่ไง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามันตลกวิ้งๆ เราจะบอกว่ามันจะเป็นอย่างนี้เกือบทั้งนั้น แต่พอเป็นอย่างนี้เกือบทั้งนั้น ทางปฏิบัติเขาบอกว่า ไม่ได้นะ ตลกวิ้งค์มันผิดนะ ตลกวิ้งค์มันผิด มันก็เหมือนกับเด็ก เห็นไหม คูลี โทษนะ ให้เราไปกินอาหารฝรั่งเรากินไม่ถูกหรือ มีคูกี้จับไม่ถูก ให้กูไปกินอาหารฝรั่งกูทำอะไรไม่ถูกเลย แต่ให้กูกินในบาตรสบายมาก กูเทใส่บาตรหมดเลย แล้วกูก็ใส่ปาก

นี่เปิดใส่ปากได้สบายมากเลย ของคุณชินใจ แล้วให้กูไปกินอาหารฝรั่งนะกูจับไม่ถูกหรือ จับมีคูกี้จับไม่เป็น กินอะไรก็กินไม่ถูก ของไม่เคยทำ เห็นไหม ถ้าของไม่เคยทำ ทำอะไรไม่ถูก แต่ถ้าของเราคุณชิน เราทำของเรานะ นี่การคุณชิน ถ้าไม่คุณชิน ทำอะไรก็จะไม่ได้ พอคุณชินขึ้นมา ก็เลสมันคุณชินก็ทำให้หลับอีก คุณชินก็จะหลับนะ คุณชินก็ไม่ได้ ตื่นตื่นกินไปก็ไม่ได้ ทุกอย่างกินไปไม่ได้ มันอยู่ที่เราทำนะ

นี่พูดถึงการตลกวิ้งๆ การตลกวิ้งๆ เห็นไหม เราบอกว่าวิ้งๆเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งไม่ดี แต่มันเป็นการฝึกหัดถูกกับผิด ถ้ามันปฏิบัติไปแล้ว ถ้ามันผิดมันก็รู้ว่าผิด ถ้ามันถูกขึ้นมามันก็จะดีขึ้นมา

ฉะนั้น วิธีแก้ วิธีแก้ตั้งสติไว้นะ แล้วพุทโธซัดๆ พุทโธซัดๆ ให้อำนาจพุทโธซัดๆ ของเรา เมื่อก่อนคนถามมาเยอะมาก เดียวนี้หายไปแล้ว เพราะเวลามันสนใจไป พุทโธซัดๆ เพราะอะไรรู้ไหม? ถ้าพูดว่าพุทโธซัดๆ ถ้าไม่มีสติมันซัดไม่ได้ ถ้าพุทโธมันซัด

แสดงว่าพุทโธสมบุรณ์ พุทโธสมบุรณ์มันก็ไม่ตกสู่ภวังค์ พุทโธซัดๆ ไว้ ซัดๆ ไว้เลยนะ พอพุทโธซัดๆ ไว้อย่างนั้น แล้วซัดๆ แล้วมันก็หายาบ มันจะละเอียดได้อย่างไรหลวงพ่อ?

เอาน่า ซัดๆ ไว้วะ พอมันกลมกล่อมของมันนะ มันสติพร้อมของมันนะ เวลามันจะลงนะสติมันก็พร้อม ทุกอย่างก็พร้อม พุทโธก็ซัดๆ นะ ซัดๆ จนเอ๊ะ เอ๊ะ เอ๊ะ เป็นอย่างนั้นเลยละ นั่นแหละสมาธิแท้ๆ เลย เพราะมันชัดเจน สติสมบุรณ์ กำปรกกรรมสมบุรณ์ พุทธานุสติสมบุรณ์ จิตใจสมบุรณ์ มันจะเข้าสู่สมาธิได้ อ้อเลย นั่นแหละ

แล้วพอออกมา สมาธิเป็นอย่างไร? ไม่รู้บอกไม่ถูก แต่ถ้ามันหลับนะ โอ้โฮ หลวงพ่อ เมื่อคืนนั่งสมาธินะ อู๊ฮู สูดขอดเลย เป็นอย่างไรนะ อู๊ฮู มันลงนะ ลงอย่างไร? ลงหลับไปไง ถ้ามันหลับนะมันไม่ได้ทั้งวันเลย แต่ถ้าเข้าสมาธินะพูดไม่ถูกหรือ พูดไม่ถูก แต่รู้พูดไม่ถูกแต่รู้เห็นไหม

คำว่าพูดไม่ถูก เพราะอย่างนั้นมันถึงบอกว่ามันเป็นอีกมิติหนึ่ง พูดไม่ถูกนะ แต่อู๊ฮู สูดขอดเลย แต่ถ้าบอก อู๊ฮู หลวงพ่อ มันว่างหมดเลยนะ แหม ไอ้มันหลับมา มันเพิ่งตื่น พอตื่นมานี้มันจะมาอธิบายใหญ่เลยนะ โอ้โฮ มันว่างหมดเลย โอ้โฮ มันสูดขอดเลย ไอ้มันเพิ่งตื่น แต่ถ้าเป็นของจริงนะ หลวงพ่อบอกไม่ถูกเลยนะ นั่นแหละถูกต้อง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่านี่มันเป็นอีกมิติหนึ่ง ที่เราจะอธิบายมาเป็นสมมุติแทบไม่ได้เลย ขอให้เข้มแข็ง ขอให้มีความตั้งใจ แล้ววิธีแก่นะตั้งสติไว้ แล้วประสาเรา เวลาทำงานทุกคนเหนื่อยยากนะ ทุกคนเหนื่อยยาก ฉะนั้น พอเหนื่อยยากขึ้นมาก็ต้องการฟื้นฟูร่างกาย ฉะนั้น พอมาปฏิบัติ จิตใจนี้มันทำงานมาเพื่อยแรงอยู่แล้ว แล้วมาฟื้นฟูร่างกาย ร่างกายมันก็อยากจะพัก แล้วพอนั่งสมาธิขึ้นมา นี่ร่างกายมันอยากจะพักเหนื่อยคลายเครียด แต่ก็ต้องมาพุทโธ พุทโธอีกใจ

มันเหมือนกับมันจนตรอก เวลามันจะเป็นไปมันถึงเป็นอย่างนี้ เวลามันเวียนหายไปเลย หายไปเลย เพราะว่าเราล้ามา แต่ถ้าเวลาผู้ปฏิบัติ ดูพระอดอาหาร พระภิกษุทั้งหลายวันนี้ล้าไหม? ก็ล้าอยู่ แต่ทำงานหน้าเดียว เห็นไหม ในพระไตรปิฎกบอกว่า “ทางของคฤหัสถ์เป็นทางคับแคบ” คับแคบเพราะเราต้องทำหน้าที่การงาน เราต้องรับผิดชอบทั้งบ้าน ทั้งเรือน รับผิดชอบหมดเลย แล้วถึงเวลาเราก็หาเวลา ปลีกเวลามาภาวนา

แต่พระเจ้า เห็นไหม เราวางโลกไว้หมดแล้ว เราเสียสละโลกไว้ให้กับสังคมโลก แล้วมาเป็นนักบวช มาเป็นนักปฏิบัติ เป็นผู้บำเพ็ญภาวนา เราทำงานหน้าเดียว นี่ทางของ สมณะ ทางกว้างขวาง กว้างขวางเพราะ ๒๔ ชั่วโมง แล้วมันเครียดเหมือนโยมไหมล่ะ? โยมทำงานก็เครียด พระปฏิบัติเราเครียดไหม? ก็เครียด ถ้าเครียดก็ต้องหาสมดุล เหมือนกัน เครียดเพราะปฏิบัติ นี่เครียดถ้าปฏิบัติไม่ได้ แต่ถ้าปฏิบัติมันดีมันก็สมดุลของมัน

ฉะนั้น ใจก็คือใจ ใจนี้สำคัญนัก เดี่ยวดี เดี่ยวร้าย เดี่ยวเกิดนุ่น เดี่ยวเกิดนี้ นี่ถ้าเรา รักขามันจะเป็นความดีของเรา นี่พูดถึงการตกวงค์นะ ค่อยๆ แก่ไป ค่อยๆ แก่ไป ทำของเราไป ถ้าทำของเราไป พอจิตเป็นสมาธินะ อย่างที่ว่าปัญญาที่เกิด เกิดทางโลกที่เขามี ปัญญาอื่น ถ้ามีสมาธิแล้วใช้ปัญญาอย่างนั้น เดี่ยวเถอะมันไปเต็มที่แล้ว แต่ตอนนี้ เพราะจิตของเราอันนี้ ปัญญาที่เกิดมาหลายแต่เป็นวิชาชีพ เป็นโลกียปัญญา ปัญญาของโลก ปัญญาที่ใช้ประโยชน์ทางโลก ทางการบริหารจัดการ ทางวิชาการ

แต่นี่วิชาการก็คือวิชาชีพ เพราะอาชีพใดก็วิชาการนั้น เพื่อผลประโยชน์ในการทำหน้าที่การงานของเขา แต่เวลาจิตเราสงบแล้วเราใช้ปัญญาของเรา ปัญญาที่มันเป็นการ ถอดถอนกิเลส มันเหนือโลก มันจะทิ้งโลกไว้ ทิ้งโลกไว้ ทิ้งโลกที่ไหน? ทิ้งโลกที่ศน์ หัวใจนี้มันจะควักสิ่งที่ผูกพันทิ้งไว้ที่นี้ เกิดมาชาตินี้เกิดมาเป็นนายอะไร ชื่ออะไร แล้วถ้า มันชำระสะสางแล้วมันจะทิ้งไว้ที่นี้ แล้วมันจะเอาจิตใจนี้พันไป

ฉะนั้น ให้มันคง ให้เข้มแข็ง แล้วเราจะได้ประโยชน์กับเรา

ข้อ ๖๕๕. เป็นคำยกเลิกจากข้อ ๖๕๖. นะ

เราจะตอบอันนี้อีกอันหนึ่ง แล้วนั้นไปนะ

ถาม : ๗๐๐. เรื่อง “ขออุบายวิธีแก่ผู้มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงครับ”

หลวงพ่ : สงสารนะอันนี้มาไกล อันนี้มาไกลมาก

ถาม : กราบนมัสการพระอาจารย์ด้วยศรัทธาและเลื่อมใสครับ กระผมมีเรื่องขอปรึกษา ในการหาอุบายวิธีแก้ปัญหามันผู้บังคับบัญชาของผมเอง ที่เชื่อมั่นในตัวเองสูงมาก ไม่ยอมรับฟังความคิดของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งประวัติของผู้บังคับบัญชานี้ท่านเป็น

คนเรียนเก่ง จบปริญญาเอกจากอเมริกา ไอคิวสูง เรียนรู้หลักสูตรได้ที่หนึ่งมาโดยตลอด และยังเป็นนักธรรมชั้นสูงอีกด้วยครับ แต่เวลาท่านโกรธหรืออารมณ์ไม่ดี ท่านจะค่อนข้างอารมณ์โมโหง่าย และมักลงโทษลูกน้องอยู่เสมอ ถึงแม้ลูกน้องจะมีความผิดเล็กน้อย

ซึ่งโดยส่วนตัวผมเห็นว่าแม้ท่านจะเรียนเก่ง ไอคิวดีก็ตาม แต่ท่านยังขาดจิตวิทยา ในการปกครองลูกน้องอยู่ ใช้พระเดชมากกว่าพระคุณ กระผมจึงขออนุญาตจากพระอาจารย์ พอจะมีอุบายวิธีการใดบ้างที่จะช่วยลดความทะนุถุ้ยของหัวหน้ากระผมได้บ้างครับ ซึ่งตอนนี้ผมปฏิบัติกรอยู่ที่แอฟริกา อยู่ในองค์การสหประชาชาติ ห้างไกลครูบาอาจารย์ ที่พึ่งทางจิต จึงอยากขอคำสั่งใจจากพระอาจารย์ด้วยครับ

หลวงพ่ : เราจะบอกว่าในเมื่อคนดี ทุกคนแสวงหาคนดี นี้ในคำถามก็บอกว่าท่านจบ ปริญญาเอกจากอเมริกา เรียนชั้นสูง จบนักธรรมมาด้วยทุกอย่าง แสดงว่าท่านก็เป็นคนดี คนหนึ่ง ฉะนั้น เวลาโดยธรรมชาติของพวกเรา เราก็อยากจะหาหัวหน้าเราที่เป็นคนดี ที่ใจเป็นธรรม คิดว่าทุกคนอยากแสวงหานะ แล้วทุกคนก็จะบ่นว่า นี่หัวหน้าไม่เป็นธรรม หัวหน้าไม่เป็นธรรม เราอยากแสวงหาหัวหน้าเป็นธรรม

เราจะบอกว่า สิ่งที่เขาเป็นอยู่อย่างนั้น ถ้าเรามองในแง่ดีของเขาก่อน สิ่งทีในแง่ดี ของเขา นี่แง่ดีของเขาก่อน แง่ดีใช่ไหม? ถ้าเรามองคนในแง่บวก แง่ดี พวกเราจะสบายใจ ขึ้น แล้วเราจะไม่เครียด มองคนในแง่ดีก่อน แล้วทีนี้พอมองคนในแง่ดีแล้ว สิ่งนั้นเป็น ความดีของเขา ทีนี้สิ่งที่ในแง่ที่ว่าท่านอารมณ์รุนแรง ท่านลงโทษ ท่านไม่มีจิตวิทยาใน การบริหาร เห็นไหม ทุกคนต้องมีจุดเด่นและจุดด้อย

จุดด้อยของคนมีนะ นี้อย่างเราเป็นหัวหน้า โอ้ย มีเมตตาหลายเลย อู้อู เป็นคนดีมาก เลยนะ จะบอกว่าแต่โง่งนำคุณเลยนะ ทำอะไรก็ผิดๆ ถูๆ ลูกน้องก็คงจะเบื่อนำคุณ โอ้ย หัวหน้านี้ดีดีนะ มีเมตตาทุกคนเลยนะ แต่เวลาพูดอะไรมานี้ผิดทั้งนั้นเลย ลูกน้องก็คงจะ ไม่ชอบ แต่ถ้าหัวหน้าเขามีทางวิชาการเขาเก่ง เขาดี อืม เราก็ว่าท่านดีนั่นแหละ เพราะ อย่างนั้นเขาถึงเรียนดี คนที่มีศักยภาพมันจะเป็นอย่างนี้โดยธรรมชาติ

เราดูอย่างนี้ละ ชาตุดิน ชาตุน้ำ ชาตุดม ชาตุนไฟ คนชาตุนไฟเป็นคนมีปัญหา คนชาตุนไฟเป็นคนฉลาดนะ แต่เขาเขานะเพราะชาตุนไฟ คนชาตุดินนี่นะจะรุ่มเย็น จะเย็นเป็นเรือ

เกลือเลย ไปไหนก็ต้องผลักหลังไป พวกนี้พวกชาตุดิน ชาตุดินนะ ชาตุดินไม่ค่อยฉลาด ชาตุน้ำ ชาตุดม นี่คนเราเป็นโดยธาตุ ถ้าคนเป็นโดยธาตุ ชาตุนี่เป็นเรื่องหนึ่งแล้วนะ พอเรื่องที่สองนะ เรื่องที่สองก็เรื่องจริตนิสัยของเขา ฉะนั้น เป็นไปโดยชาตุนี่มันแก้ไข

เดี๋ยวตอบเสร็จแล้ว คนถามจะบอกว่าหลวงพ่อบอกอะไรเลยนะ หลวงพ่อจะดี ตัวออกอีกแล้ว หลวงพ่อจะชิงอีกแล้ว ไม่ได้ชิง เราจะบอกว่าถ้าหนึ่ง โดยธาตุเขาเป็นอย่างนั้น เรามองคนในแง่บวกไว้ก่อน ถ้ามองคนในแง่บวกนะ หนึ่งเราเป็นองค์กรเดียวกัน เราทำงานร่วมกัน เรามองในแง่บวก แล้วพอมองในแง่บวกเราก็สบายใจแล้ว หนึ่งเราอยู่กับคนดี เราอยู่กับคนดีนี่เราสบายใจแล้ว แต่คนดีมีจุดบกพร่อง

นั่น ถ้าคนดีมีจุดบกพร่อง เราเป็นลูกน้องจะแก้เจ้านายนี้ยากมาก ฉะนั้น ลูกน้องนี้นะ เราเป็นลูกน้องใช่ไหม? เราต้องมีอุบายไง เรามีอุบาย เราเสนอ เราคอยเสนอไป เสนอแล้วนี่นะ ถ้าเจ้านายเขาเห็นดีด้วยเราก็ปลอดภัย ถ้าเจ้านายเขาไม่ค่อยเห็นดีด้วยนะ แต่เราก็เสนอด้วยความบริสุทธิ์ใจของเรา ถ้าด้วยความบริสุทธิ์ใจของเราะ มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคนด้วย เรามาเจออย่างนี้ เราคิดว่ามันถูกต้อง เราเจอคนที่ดีมันก็คืออยู่แล้ว

ฉะนั้น ที่บอกว่า ๑. เขาเรียนมาดีด้วย ๒. จบนักธรรมชั้นสูงด้วย จบนักธรรมชั้นสูง เพราะตอนนี้นะ เพราะเรามีคนมาหาเยอะมาก ข้าราชการผู้ใหญ่ตอนนี้ก็ไปเรียนพุทธศาสตร์ ตีอกเตอร์ทั้งนั้นเลย เดียวนี้ข้าราชการของเมืองไทยนี้นะ จบมหาจุฬาฯ นี่ตีอกเตอร์ทั้งนั้นเลยนะ เรียนนักธรรมชั้นสูงด้วย

ฉะนั้น ไอ้แผ่นกระดาษนั้นนะมันมาช่วยให้นิสัยดีขึ้นไม่ได้ ไอ้เรียนจบมานั้นนะ ไอ้ที่มีนักธรรมชั้นสูงๆ ไอ้แผ่นกระดาษนั้นนะมันช่วยให้คนดีไม่ได้หรอก เราไปศึกษาธรรมแล้ว คือเราศึกษาแล้ว ทีนี้ศึกษาแล้วนี่ปฏิบัติหรือเปล่า? ถ้าเราปฏิบัติแล้วนะ ถ้าปฏิบัติ ถ้าเป็นธรรม

ฟังให้ดี เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์ หลวงตาบอกว่าหลวงปู่มั่นท่านเทศน์อยู่ที่วัดเจดีย์หลวง หลวงตาอยู่ที่นั่นด้วย หลวงปู่มั่นเทศน์นะ เทศน์เสียงดังมาก เทศน์นี้อุฐ น้ำไหลไฟดับเลย จนชาวบ้านที่เขาเดินผ่านวัดเจดีย์หลวงหาว่าพระทะเลาะกัน นึกว่าพระทะเลาะกัน ไปดูว่าที่ไหนพระทะเลาะกัน ไม่มีหรอก หลวงปู่มั่นท่านอยู่บนธรรมาสน์ท่านเทศน์

นี่เราจะบอกว่านะ ถ้าเขามีธรรม เวลาหลวงปู่มั่นท่านมีธรรม ท่านแสดงธรรมของท่านนะเสียงดังฟังชัด เพราะพลังของธรรมมันออกมาจากใจ ถ้ามันออกมาจากใจ คือเราจะบอกว่าเจตนาของผู้ที่มีธรรมเขาอยากสั่งสอนเรา ถ้าเรารับไม่ได้ เรารับไม่ได้คือว่าเราปีนบันไดไม่ถึงไง คือเราต้องปีนบันไดฟังนะ

ฟังเทศน์นี่ถ้าเป็นธรรมนะ บางทีสังเกตได้ไหม? เวลาโยมฟังเทศน์ทั่วไปโดยอ่านหนังสือ โยมจะฟังแล้วเข้าใจหมดเลยนะ แต่ถ้าคนไม่เคยฟังเทศน์พระป่านะ ไปฟังเทศน์ครั้งแรกงงนะ เอ๊ะ พูดเรื่องอะไร? เอ๊ะ พูดเรื่องอะไร? เพราะมันไม่ได้เตรียมใจไว้ไง แต่ถ้าพอคนที่เคยฟังเทศน์พระป่านะ ไปฟังเทศน์วัดบ้านกึ่งงแล้วนะ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าถ้าเขามีความตรง มีความถูกต้องดีงาม แล้วเขาตั้งอย่างนั้น คือมันออกมาจากหัวใจ ถ้าหัวใจนี้ ถ้าพูดถึงธรรมะชั้นสูงนะ แต่ถ้าปฏิบัติไม่ได้ นี่มีธรรมะชั้นสูง เวลาพูดนี่อ้างธรรมะ เห็นไหม ตกตา ตกตาอยู่ประจำแหละ ตกตาไปทั้งนั้นแหละ มันเป็นเช่นนี้เอง มันเป็นเช่นนี้เองเพราะกุได้ไง ถ้ากุได้มันเป็นเช่นนี้เอง แต่ถ้ากุเสียนะ

ไม่ได้ ไม่ใช่เป็นเช่นนี้ ผิด ไม่ใช่เป็นเช่นนี้ แต่ถ้าถูกไฉน่ะ มันเป็นเช่นนี้เอง มันเป็นคนตา
คือว่าจะเอาอย่างเดียวไป

ถ้าจะเอาอย่างเดียว อย่างนี้เป็นกรรมไหม? อย่างนี้ไม่เป็นกรรม ฉะนั้น ไม่เป็น
กรรมนะเราวางไว้ ถ้าเขาตัดสินใจโดยเป็นกรรม มันก็เป็นกรรม ถ้าเขาตัดสินใจโดยไม่กรรม
เห็นไหม เรียนธรรมะชั้นสูงด้วย เราไปมองกัน นี่ทางโลกเขามอง ถ้าทางธรรมเขาบอกว่า
ทำไมเราต้องยกมือไหว้คนที่มิฐานะ เห็นคนรวนนี่ยกมือไหว้กันหมดเลย กลับหลังคำ
นิพนธ์กันเต็มทีเลยนะ พอเจอหน้า สวัสดีครับ (หัวเราะ)

กลับหลังนิพนธ์เขาอยู่แห่มบๆ พอเขาเดินผ่านมา สวัสดีครับ นั่นไง นั่นมันก็ไม่เป็น
กรรมแล้ว แต่ถ้าเราเป็นกรรมจริงนะ สิ่งนั้นมันผิดนะ แล้วเวลาเราพูดถึงเขา ถ้าเขามี
อำนาจ เรานิพนธ์เขาข้างหลังแล้วเขามานี้ แล้วเขามีความสุขหรือ? ทำไมเรานิพนธ์เขาได้
ล่ะ? ทำไมเรารู้ว่าเขาถูก เขาผิดได้? ความลับไม่มีในโลก ใครทำถูก ทำผิด คนนั้นรู้ตัว
เพียงแต่ว่าธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ เขาเป็นไปโดยธาตุ พอธาตุเวลากระทบรุนแรง
เขาไหลไป เขาไม่มีสติยับยั้งพอ แต่เขารู้ทีหลังเขาเสียใจ

ฉะนั้น คนทำสิ่งใดที่ไม่ดีแล้ว เวลาเขานั่งทับความไม่ดีของเขา เขาไม่มีความสุข
หรือ เขาอยากแก้ไข เรามองว่า นี่ผู้บังคับบัญชาของเราเขาก็อยากเป็นคนดีที่สุด อยาก
เป็นคนดีที่ไม่ให้ใครติเตียนเขาได้เลย แต่เขาก็ทำใจของเขาไม่ได้ เขาก็ทำใจของเขาไม่ได้
เพราะเขาไม่ได้ฝึกหัดของเขามา เขาฝึกหัดของเขามาไม่พอ เวลาอะไรกระทบแล้วมันก็
ไปตามนั้น

แต่ครูบาอาจารย์ของเราเวลาท่านเทศนาว่าการ ไม่ใช่ท่านฝึกมาไม่พอ ฝึกมา
เหลือล้น ฝึกมาเกินด้วย แต่ท่านจะแนะนำสั่งสอนเรา นั่นเป็นคนละกรณีกัน เพราะว่า
แสดงธรรมออกมาด้วยสติปัญญา กับที่เวลาอารมณ์มันเกิดขึ้นมาแล้วเราไม่ทันอารมณ์เรา
มันคนละเรื่องนะ เห็นไหม นี่ความที่ว่ามันหลุดโลกไปนั่นเรื่องหนึ่ง แต่มีสติพร้อมนั้น
อีกเรื่องหนึ่งนะ ถ้ามีสติพร้อมเขาแสดงออกมาเพื่อจะแก้ไขคนนั้น เพื่อจะสิ่งนั้น นั่นพูด
ถึงเรามองด้วยปัญญานะ

นี่เขาบอกว่า “ขอความอนุเคราะห์จากหลวงพ่อด้าย”

ขอความอนุเคราะห์นะ เราเองเป็นพระบวชใหม่ เราก็เคยเจอสภาพแบบนี้ เวลาเราเป็นพระบวชใหม่เราถึงซึ่งหลวงตานะ หลวงตา หลวงปู่มั่นท่านพูดเป็นสิ่งที่จริงหมด หลวงตาท่านพูดบ่อย เวลาท่านเทศน์สอนพระนี่

“เราเป็นผู้ใหญ่มาก่อนนะ เราเป็นผู้ใหญ่มาก่อนนะ”

คือหลวงตาท่านไปอยู่กับสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรราชสโรภักดิ์ ท่านก็ได้รับเสียดิถีมาพอสมควร ฉะนั้น คนเราเป็นเด็กมาก่อน มันเคยผ่านอย่างนี้มา เห็นไหม เราเคยเป็นผู้ใหญ่มาก่อน เราเคยเป็นผู้ใหญ่มาก่อน

เราก็เหมือนกัน เราบวชใหม่ๆ เราก็เพิ่งบวช ยังไม่มีพรรษาเลย แล้วไปอยู่กับพระไปอยู่กับครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติ นี่ถ้าปฏิบัติถูก จะปฏิบัติให้ถูกใจเขามันก็ไปกับกิเลสปฏิบัติจะถูกใจธรรม จะถูกใจธรรมวินัย ถือธุดงค์วัตร ถืออะไรนี่ เขาเห็นว่าเด็กน้อยอยากอวดดี เขามองกันอย่างนั้น เห็นเด็กน้อยอยากอวดดี แต่พวกเราปฏิบัติใหม่ ด้วยความใสซื่อใจเราก็อยากจะทำของเรา นี่เป็นผู้ใหญ่นะ

ฉะนั้น เวลาเป็นผู้ใหญ่ มันเป็นผู้ใหญ่ ถ้าเขาปฏิบัติมา เขาผ่านสิ่งนี้มา มันเป็นไปตามวัย มันเป็นไปตามวัย ถ้ามันขอความอนุเคราะห์แล้วนี่ เราก็สังเกตของเรา ฉะนั้นเราจะบอกว่าถ้าเราเจอหัวหน้าที่ดี อย่างน้อยนี่ หนึ่งเขาเป็นคนดีอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าท่านเป็นคนโกร่ง่าย ท่านเป็นคนค่อนข้างอารมณ์โมโหร้าย นี่ธาตุไฟ ธาตุไฟ

ฉะนั้น คนเรามันไม่ดีพร้อม ไม่มีจุดด้อยและจุดเด่น ฉะนั้น ถ้าจุดเด่นดี แล้วเราเห็นสมควรด้วย อันนี้โศกนาฏกรรมแล้วนะ แต่เราก็อยากให้ได้แบบถูกใจหมดเลย ทุกคนก็อยากได้ถูกใจหมดเลย ถูกใจหมดเลยเราก็ต้องหาของเราเองนะ แล้วอย่างที่จะแก้ไขผู้บังคับบัญชา แก้ไขหัวหน้า เราก็ต้องมีอุบายจะแก้ไขได้

อย่างเช่นแก้ไขได้ตอนนี้ สสส. เขากำลังรณรงค์อยู่นะ ให้ลูกขอพ่อแม่ไม่กินเหล้า ให้ลูกน้อยมันขอนะ พ่ออย่ากินเหล้า พ่ออย่าดูบบุหรี่ ตอนนี้เขาใช้ลูกน้อยอ่อนพ่อแม่ ขอให้ไม่กินเหล้า ขอให้ไม่ดูบบุหรี่นะ เพราะกินเหล้า ดูบบุหรี่มันเป็นโทษกับร่างกาย เป็นโทษ ทำให้ขาดสติ เป็นสิ่งที่ไม่ดี นี่เขาก็มีอุบาย

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นผู้นี้้อย ท่านเป็นเจ้านายของเรา แล้วเราก็รักท่านด้วย อยากให้ท่านสมบูรณ์ อยากให้ต่างๆ เราก็ค่อยๆ แก่ใจเอา รักษาใจเราก่อน ถ้าสติเราดี อะไรเราดี บางทีนี่เราแก้ไขได้ คือค่อยๆ บอกนะ มันค่อยๆ บอก

เราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะมาไง เวลาหลวงปู่เจี๊ยะท่านแสดงออกอะไรนี้ โดยความคิดของเรา เราก็รักอาจารย์เรา บางทีเรานี้เข้าไปปรับแทนเลย พอท่านจะทำคนอื่น พอมาเจอหน้าเราหยุดกึกเลย แล้วท่านพูดกับเรา

“หงบ เอาไม่ทันวะ”

ท่านพูดนะ “หงบ เอาไม่ทันวะ” เอาไม่ทันแสดงว่าท่านทันแล้วไง พอเอาไม่ทัน บ๊ีบท่านก็ไม่ได้ซัดเราไง ถ้าท่านซัดเรา ผลัวะ! นี่แสดงว่าท่านเอาไม่ทัน ทีนี้ท่านหยุดเลย กึก เออ “หงบ เอาไม่ทันวะ” แสดงว่าท่านทันแล้ว เห็นไหม

เราก็เคยเจอสภาพแบบนี้ หลวงปู่เจี๊ยะนี่แหละ เวลาพวกเณร พวกอะไรทำงาน โคนประจำ พอเราเห็นโคนเราจะเอาหน้าเรายื่นเข้าไปเลย ไปถามพวกนั้นได้ เวลามีปัญหา เราเอาตัวนี้ยื่นเข้าไปเลย พอท่านหันมาเจอเรานี้ อึก “เฮ้อ หงบ เอาไม่ทันเว้ย” แล้วก็จบบันไป เรียบร้อยหมด

นี่มันมีนะ มันมีจุดค้อย จุดเด่นของคน จริตนิสัยนี้แบบที่เราเลือกไม่ได้ ฉะนั้น เราว่าเรามีเจ้านายดี พอมีเจ้านายดี เป็นคนดีนี้เราสาธุแล้วนะ ฉะนั้น สิ่งที่ท่านแสดงออก บ้าง ท่านโมโหง่ายบ้าง ท่านลงโทษลูกน้องรุนแรงบ้าง ท่านก็ปรารณาดี ท่านปรารณาดีกับลูกน้องนะ ท่านเป็นผู้รับผิดชอบองค์กรทั้งหมด ท่านดูแลเรา

ฉะนั้น กรณีนี้ท่านก็รับผิดชอบ ท่านก็โดนผู้ใหญ่ม้ามาเหมือนกัน ฉะนั้น ถ้าอย่างนี้แล้ว เราเจอคนดีแล้วเราต้องรู้ว่าคนดี แล้วแก้ไขอย่างไร? แก้ไขโดยธรรม แก้ไขโดยธรรม เนาะ เอวัง